
HOF VAN BEROEP ANTWERPEN 6 MAART 2003

VENNOOTSCHAP**Aansprakelijkheid van de bestuurders – Miskenning van fiscale en boekhoudkundige verplichtingen – Bedrieglijk inzicht – Aansprakelijkheidsvordering tegen de zaakvoerder – Verjaring**

Indien bedrieglijk inzicht niet werd bewezen, dienen de niet-nageleefde fiscale en boekhoudkundige verplichtingen, die geen ondeelbaar geheel vormen, als afzonderlijke feiten te worden behandeld.

De miskenning van fiscale en boekhoudkundige verplichtingen werd niet met opzet verborgen gehouden door de zaakvoerders, zodat het vertrekpunt van de verjaring zich op het moment van iedere verrichting bevindt.

De miskenning van de fiscale en boekhoudkundige verplichtingen betreft een verzuim, waarvan de verjaring begint te lopen op de dag volgend op de laatste dag waarop de verzuimde handeling tijdig kon zijn gesteld. Voor wat het betalen van de belastingen betreft, dient derhalve rekening te worden gehouden met de uiterste betalingsdatum vermeld op het aanslagbiljet. De bezwaarprocedure doet daaraan geen afbreuk.

Belgische Staat/A. De Winter

Zet.: E. Hulpiau (voorzitter), A. Winants en J. Embrechts (raadsheren)

Pl.: K. Bijl loco J. Van Rooy en H. Vanheusden loco K. Belmans

(...)

4. De grond van de zaak**4.1. De opgeworpen verjaring**

4.1.1. BVBA Meubelpark Winnuy is sedert minstens 1987 actief geweest zonder dat een boekhouding werd gehouden, zonder dat jaarrekeningen werden opgesteld en gepubliceerd, zonder dat belastingaanslagen werden ingediend, zonder dat belastingen werden betaald. Telkens werden bezwaarschriften ingediend, zonder dat de weinig gespecificeerde grieven werden gestaafd en, geconfronteerd met een controle, kon de vennootschap enkel een ongeordende massa documenten tonen (dossier Belgische Staat, stuk 14).

De vennootschap is aldus 10 jaar actief geweest zonder haar fiscale en boekhoudkundige verplichtingen na te komen.

4.1.2. Of de vennootschap daarbij met frauduleus inzicht handelde dan wel of het een gevolg was van een gebrek aan rendement van de onderneming, gekoppeld aan een gebrek aan elementaire bekwaamheid van mevrouw De Winter (of eventueel haar broer) de vennootschap op behoorlijke wijze administratief te beheren, staat niet vast.

SOCIÉTÉS**Responsabilité des dirigeants – Violation des obligations fiscales et comptables – Intention frauduleuse – Action en responsabilité du gérant – Prescription**

Si l'intention frauduleuse n'a pas été prouvée, les obligations fiscales et comptables, qui ne forment pas un ensemble indivisible, doivent être traitées comme des faits séparés.

La méconnaissance d'obligations fiscales et comptables n'a pas été celée par dol par les gérants, de sorte que le point de départ de la prescription se situe au moment de chaque fait.

La méconnaissance d'obligations fiscales et comptables constitue une omission, dont la prescription commence à courir le jour qui suit le dernier jour durant lequel l'action omise aurait encore pu être posée à temps. En ce qui concerne le paiement des impôts, il faut, par conséquent, tenir compte de la date de paiement ultime prévu à l'avertissement extrait de rôle. La procédure de réclamation n'a aucun impact à cet égard.

Het valt in dit opzicht op dat ook de Belgische Staat in conclusie toegeeft niet te weten of de vennootschap ooit winstgevend was en dat hij gedurende al die jaren nooit tot enige bewarende maatregel is overgegaan. De curator heeft geen enkele vordering tegen mevrouw De Winter gesteld en, behoudens de belastingschuld en een schuld tegenover een vennootschap die een machine ter beschikking had gesteld door middel van huurkoop (wat er op wijst dat de vordering door het faillissement ontstond), waren er geen noemenswaardige schulden.

Zo moet worden aangenomen dat de vennootschap een omzet genereerde die toeliet dat de leveranciers konden worden betaald en ook de werkende vennoten een inkomen verwierven (er was, volgens verklaring van mevrouw De Winter, geen personeel en op een kleine vordering van het RSVZ na, was er geen sociaal passief), en wijst niets erop dat de onderneming winstgevend was en over ruime activa beschikte.

Een frauduleus inzicht is niet bewezen en de ingeroepen fouten, die geen ondeelbaar geheel vormen, dienen daarom als afzonderlijke feiten behandeld.

4.1.3. Krachtens de artikelen 194 Venn.W. en 198, § 1,

W.Venn. verjaren de rechtsvorderingen tegen zaakvoerders wegens verrichtingen in verband met hun taak door verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf die verrichtingen of, indien ze met opzet verborgen werden gehouden, te rekenen vanaf de ontdekking. De ingeroepen fouten werden niet verborgen gehouden, zodat het vertrekpunt zich op iedere verrichting bevindt. Waar de fouten in werkelijkheid verzuimen betreffen, situeert het vertrekpunt van de verjaring zich op de dag

volgens op de laatste dag waarop de verzuimde handeling tijdig kon zijn gesteld.

Voor wat het betalen van de belastingen betreft, dient derhalve rekening gehouden met de in de aanslagbiljetten vermelde uiterste data voor betaling. De bezwaarprocedure doet daaraan geen afbreuk.

(...)

Noot

De verjaringstermijn voor burgerrechtelijke aansprakelijkheidsvorderingen tegen bestuurders

David Haex¹

1. Het hierboven gepubliceerde arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen heeft betrekking op de vijfjarige verjaringstermijn van toepassing op de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsvorderingen tegen bestuurders/zaakvoerders, en meer in het bijzonder op het ogenblik waarop deze verjaringstermijn begint te lopen. Deze problematiek wordt eveneens behandeld in het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 21 juni 2004 en in het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik van 12 juni 2003. Deze laatste twee beslissingen worden verder in deze uitgave gepubliceerd.

De feiten die aan het arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen van 6 maart 2003 ten gronde liggen, betreffen een BVBA die werd opgericht in 1983 en die niet over een boekhouding bleek te beschikken, nooit jaarrekeningen had opgesteld en nooit belastingaangiften had ingediend. De fiscus vestigde ambtshalve aanslagen in hoofde van de BVBA voor de aanslagjaren 1987 t.e.m. 1995.

Op 3 juni 1997 wordt de BVBA failliet verklaard, waarop de fiscus op 14 april 2000 overgaat tot de dagvaarding van de zaakvoerder. De fiscus verwijt de zaakvoerder een foutieve uitvoering van haar verplichtingen als zaakvoerder en stelt haar aansprakelijk ten belope van de omvang van de op dat ogenblik openstaande belastingschuld van de BVBA. De zaakvoerder roept de verjaring van de aansprakelijkheidsvordering in. De rechter in eerste aanleg volgde de argumentatie van de zaakvoerder en verklaarde de vordering van de fiscus onontvankelijk in zoverre dat zij gesteund was op beweerde fouten van meer dan vijf jaar vóór de dagvaarding. In hoger beroep wordt de verjaring eveneens bewezen geacht.

De Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik spreekt zich op 12 juni 2003 eveneens uit over een geval waarin een zaakvoerder van een BVBA werd aangesproken door de fiscus tot vergoeding van de schade die was ontstaan wegens het

nalaten om de jaarrekeningen neer te leggen en de nodige belastingaangiften in te dienen en wegens het niet-verhogen van het kapitaal tot de wettelijke minimumvereisten.

In een derde gelijkaardig geval spreekt de fiscus vier bestuurders van een NV aan voor het Hof van Beroep te Gent wegens het niet-aangeven van een meerwaarde die de vennootschap tussen 1993 en 1994 realiseerde op de aankoop en verkoop van twee huizen. In eerste instantie wendde de fiscus zich tegen de NV, die de fiscale vordering echter niet voldeed en later ook failliet werd verklaard. Op 9 maart 2001 gaat de fiscus daarom over tot de dagvaarding van de vier bestuurders op basis van de door hen begane fout.

De rechter in eerste aanleg kent de schadevergoeding toe aan de fiscus. In hoger beroep verwerpen de bestuurders zich onder meer op basis van de verjaring van de aansprakelijkheidsvordering van de fiscus.

2. Krachtens artikel 198, § 1, vierde lid, W.Venn. verjaren door verloop van vijf jaren alle rechtsvorderingen tegen onder meer zaakvoerders en bestuurders, wegens verrichtingen in verband met hun taak, te rekenen van die verrichtingen of, indien ze met opzet verborgen zijn gehouden, te rekenen van de ontdekking.

Deze verjaringstermijn wijkt dus af van de gemeenrechtelijke verjaringstermijn vervat in artikel 2262bis B.W. die tien jaar bedraagt voor persoonlijke vorderingen en vijf jaar voor vorderingen gebaseerd op een buitencontractuele aansprakelijkheid. De korte verjaringstermijn van artikel 198, § 1, W.Venn. is ingegeven door de belangen van het handelsverkeer. Men wil namelijk voorkomen dat de zaakvoerders of bestuurders een te lange onzekerheid kennen aangaande hun aansprakelijkheid voortvloeiend uit de uitoefening van hun mandaat².

¹ Advocaat aan de balie te Brussel.

² P. WAUWERMANS, *Manuel pratique des sociétés anonymes*, Brussel, Bruylant en Parijs, L.G.D.J., 1933, nr. 1058.